

ПСИХОЛОГИЈА ДЕЧЈЕ ИГРЕ

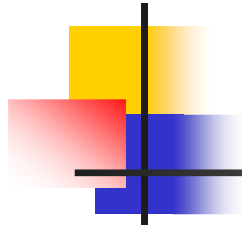
- Појам игре и њена друштвена и развојна улога игре у различитим животним добима

Шта је игра?

- Веома комплексна људска активност
- Може се посматрати из много различитих аспеката (културолошког, социолошког, психолошког, педагошког...)
- Општи појам за велики број активности

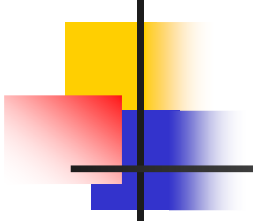
Појам игре код разних народа

- Код старих Грка, реч *игра* је означавала радње својствене деци, изражавајући углавном оно што ми данас називамо “повратак детињству”
- Код Јевреја реч игра подразумевала је шалу и смех
- Код Римљана *ludo* је значило радост, весеље

Појам игре у модерним европским језицима

- Касније, на свим европским језицима, термин “игра” почео је да означава велики круг људских делатности, које, с једне стране, не изискују тежак рад, а с друге стране, пружају људима радост и задовољство

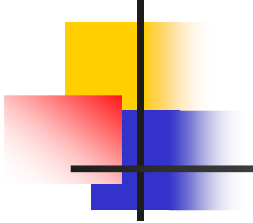

Различита тумачења игре

Хојзингово(Huizinga) тумачење игре

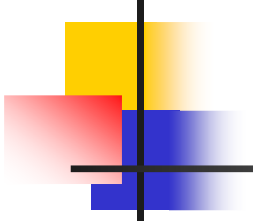
- Добровољна и слободна радња или делатност која се одвија:
 - У оквиру неких утврђених просторних или временских граница
 - Према добровољно прихваћеним, али без изузетка обавезним правилима
 - Са осећајем напетости и радости
 - Са свешћу да је она нешто друго у односу на обични живот
- Циљ и смисао: игра је сама себи и циљ и смисао

Различита тумачења игре

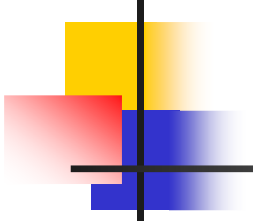
Кајоино (Caillois) тумачење игре (1)

- Схватање игре као културне појаве
- Карактеристике игре:
 - Слободна активност
 - Издвојена (ограничена просторно и временски)
 - Неизвесна (по току и исходу)
 - Непродуктивна (не ствара ни добра, ни богатства, као рад и уметност)
 - Прописана (има правила)
 - Фиктивна (у односу на текући живот)

Различита тумачења игре Кајоино (Caillois) тумачење игре (2)

- У игри се спаја оно што је противречно у обичном животу и из тих спојева настају неочекивани, посебни квалитети
- Цивилизација је појављује као тотална игра, као игра над играма

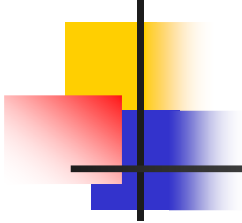

Различита тумачења игре

Форово (Faure) тумачење игре

- Усмерио се на људске мотиве за предавање игри:

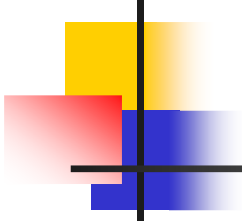
“Колико год био живот тежак, постојање стваралачке активности без другог циља осим себе саме, довољно је да га оправда. Игра, свакако, на први поглед изгледа као најнекориснији од наших чинова, али она постаје најкориснија кад схватимо да распламсава наш жар и чини да заборавимо смрт.”

Различита тумачења игре

Берново (Berne) тумачење игре (1)

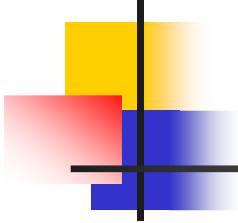
- Главна друштвена активност је играње игара
- Игра је **серија потеза или поступака која крије у себи замку**
 - У играма увек постоји **претварање**
 - Увек је неко **добитник**, а неко **губитник**
- То не значи да је играње игара **нужно забавно**, нити да играчи нису **озбиљно ангажовани** – напротив неке игре могу да се претворе у нешто крајње озбиљно, чак и фатално
- Једна од најозбиљнијих и најсложенијих игара је игра “Рат”

Различита тумачења игре

Берново (Berne) тумачење игре (2)

- Игре су замена за стварно живљење у стварној блискости са другим људима
- Игра је један од омиљених облика задовољавања потребе за структурирањем времена
- Свака игра има: циљ, улоге, динамику и предности (психолошке и друштвене)

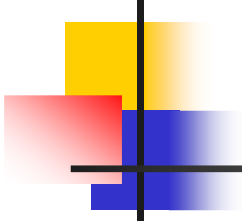

Различита тумачења игре

Берново (Berne) тумачење игре (3)

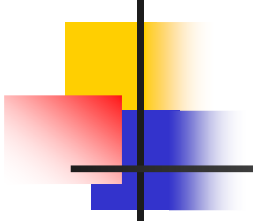
Игре и развој детета

- Подизање детета треба сматрати **васпитним процесом** у ком **дете учи које игре да игра** и како да их изводи
- Дете такође прима **вештине, ритуале и разоноде** које одговарају његовом положају у локалној друштвеној заједници – овладавање вештинама, ритуалима и разонодама, одређује **какве ће му могућности бити доступне** под нормалним околностима
- **Игре** које игра одређују **како ће искористити те могућности**
- Родитељи више пажње посвећују учењу детета вештинама, ритуалима и разонодама, пажљиво му бирају школе и склони су да занемарују **питање игара** које чине **основну емоционалну окосницу сваке породице**

Суштина игре према психолошким теоријама (1)

- Доминација средстава над циљем (играч/ица је ослобођен тираније чврсто одређеног циља може да удружује елементе понашања или средстава у неуобичајене поретке)
- Умањивање ризика од неуспеха (“кобајаги” активност)
- Привремени престанак фрустрације код играча (препрека на коју се наиђе у току решавања проблема прима се са равнодушношћу или чак са радошћу, интелектуалом радозналошћу)

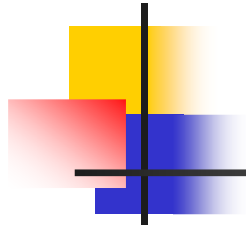
Суштина игре према психолошким теоријама (2)

- **Пружање слободе** које се огледа у посебној осетљивости играча/ице за свет око себе (могућност да се запажају наизглед небитни детаљи)
- **Добровољна природа**
- **Омогућава експериментисање**, јер је ризик од последица играчких чинова мали
- **Одржава активност** дуже него што је то уобичајено

Шта је посебно важно?

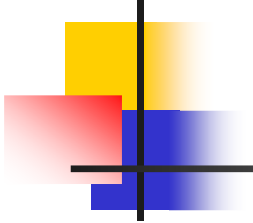
Свака активност, уз поседовање одређених карактеристика може да се претвори у игру, као што и оне делатности за које је већ утврђено да су игре, губитком тих карактеристика, не заслужују више назив игре!

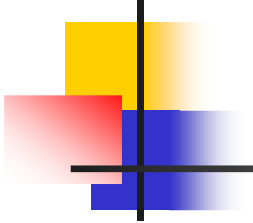

Схватања дечје игре

- Заједничко за сва схватања дечје игре:
 - Доминантна активност детињства
 - У средишту је интереса оних који су покушавали да изграде системе васпитања предшколске деце
 - Посредник за деловање на развој детета у најширем смислу

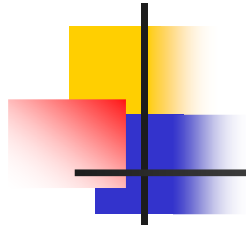
Савремена схватања дечје игре

-
- **Игра** се третира као аспект широке скале понашања
 - Постоји **много приступа игри** – социолошки, антрополошки, педагошки, медицински, еколошки, развојни итд.
 - **Игра није довољно истражена** ни у једном од набројаних аспеката

Когнитивне (сазнајне) теорије дечје игре

- Игра се посматра као **специфична сазнајна делатност** која је од великог значаја за развој симболичких функција
- **Игра** је феномен који прати развој интелектуалних функција и рефлектује главне карактеристике појединих етапа

Пијажеово схватање игре

- Дете има потребу да задовољи своје жеље и интересе, као и да на конкретан начин изрази своју индивидуалност
- Симболичка игра служи и за асимилацију и консолидацију дечјих емоционалних искустава
- О игри се не може говорити са становишта одраслог (овај Пијажеов став је критикован)
- Расветлио уску повезаност између структуре мишљења и развоја игре
- Анализирао порекло игре код детета и различите типове игара

Виготски и схватање дечје игре

- Дечја игра је **практична машта**, пут да дете осмисли емоције и вреднује своје друштвено искуство, односно начин сазнавања
- **Мотиви игре** су у афективним конфликтима који се јављају кад дете не може да задовољи своје тежње
- Дете се креће, напредује кроз активности игре и зато Виготски игру назива **“водећом активношћу”**
- **Функција игре** у развоју детета је **двострука**: развој **сознајних функција** и **развој воље**
- Дете није свесно мотива своје игре
- Игра у сваком тренутку пред дете поставља захтев да делује насупрот својим тренутним импулсима, односно **у складу са правилима**

Шта је важно да се запамти?

- Игра је комплексна људска активност
- Постоји у различитим животним добима, а не само у детињству
- Различита тумачења игре, у зависности од аспекта посматрања
- За сва схватања дечје игре заједничко да је посматрају као доминантну активност детињства и развојни фактор
- Когнитивне (сазнајне) теорије су дуго биле најдоминантније у тумачењу дечје игре